

**TIL KO'NIKMALARINI UYG'UNLASHTIRISHDA LOYIHA ASOSIDA
TA'LIMNING O'RNI**

*Andijon Davlat Chet tillari
instituti Xorijiy tili va adabiyoti
fakulteti 112-gurux talabasi
Qobuljonova Xurshida
Ilmiy rahbar: Ingliz tili
nazariy aspektlari
kafedrasi o'qituvchisi
Nodirbek Hamidov*

Annotatsiya: Ushbu maqolada xorijiy til ko'nikmalarini integratsiyalashgan tarzda rivojlantirishda loyiha asosida ta'limning tutgan o'rni yoritilgan. Loyiha asosida ta'lim o'quvchilarning eshitish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini uyg'un holda shakllantirishga yordam beruvchi samarali metod sifatida ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: til ko'nikmalari, integratsiya, loyiha asosida ta'lim, chet tili, o'quv metodikasi Mazkur maqola chet tilini o'rgatishda to'rtta asosiy ko'nikma – eshitish, o'qish, yozish va gapirishni birgalikda rivojlantirish zaruratiga asoslangan. Loyiha asosida ta'lim (Project-Based Learning – PBL) ushbu ko'nikmalarni tabiiy tarzda uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Maqolada PBL metodining afzalliklari, uni dars jarayonida qo'llash usullari va o'quvchilar nutqiy faolligiga ijobiy ta'siri tahlil qilingan.

KIRISH: Zamonaviy til o'rgatish metodikasi tobora rivojlanib borayotgan bir paytda, chet tilini o'rgatishda integratsiyalashgan yondashuv alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Integratsiyalashgan yondashuv tilni o'rganish jarayonida to'rtta asosiy ko'nikma — eshitish, o'qish, yozish va gapirish — birgalikda o'rgatilishini nazarda tutadi. Bu esa o'quvchilarning tilni real hayotiy vaziyatlarda samarali qo'llay olishiga imkon yaratadi. Bunday yondashuv orqali til faqat nazariy bilim sifatida emas, balki amaliy muloqot vositasi sifatida egallanadi. Shu nuqtai nazardan qaralganda, loyiha asosida ta'lim (Project-Based Learning)

metodikasi aynan ushbu integratsiyani samarali amalga oshirish vositasi sifatida e'tirof etilmoqda. Loyiha asosidagi ta'lim jarayonida o'quvchilar mustaqil izlanadi, ijodiy fikrlaydi va guruh bo'lib ishlashga odatlanadi. Bu esa ularning til ko'nikmalarini bir vaqtning o'zida har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi.

ASOSIY QISM:Loyiha asosida t'limning asosiy maqsadi — o'quvchini faollikka undash, markazga qo'ygan holda o'quv jarayonini tashkil qilishdir. Bu uslub orqali o'quvchi o'z bilimini

mustaqil tarzda shakllantiradi va real hayotiy vaziyatlarda uni qo'llashga harakat qiladi.

Ayniqsa chet tillarini o'rgatishda, loyiha asosidagi yondashuv o'zining amaliy natijadorligi bilan ajralib turadi. Misol tariqasida, o'quvchilarga "Tabiatni asraylik" mavzusida loyiha beriladi. Ular ushbu mavzu doirasida internetdan maqolalar topishadi (o'qish), videoroliklarni ko'rishadi

(eshitish), o'zlarining mulohazalarini yozadilar (yozish) va yakunda sinf oldida taqdimot qilishadi (gapirish). Bu jarayonda to'rtta asosiy til ko'nikmasi tabiiy ravishda uyg'unlashadi. Bundan tashqari, loyiha asosida ta'lim o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini, tanqidiy fikrlashini va ijodkorlik salohiyatini ham rivojlantiradi. Har bir loyiha davomida o'quvchi ma'lumot izlaydi, uni tahlil qiladi va o'z nuqtai nazarini shakllantiradi. Bu esa uni o'z fikrini aniq va ravon ifoda eta oladigan shaxsga aylantiradi. Til o'rgatishda bu yondashuvning yana bir muhim jihati — o'quvchi markazlilikdir. O'qituvchi bu jarayonda yo'l boshchi sifatida ishtirok etadi. U o'quvchining faoliyatini yo'naltiradi, ammo bilimni bevosita emas, balki bilvosita — o'quvchi o'zi izlab topadigan

shaklda beradi. Loyiha asosidagi ta'lim dars jarayonida ham, mustaqil ishlar davomida ham samarali qo'llanishi mumkin. Dars davomida kichik guruhlarda bajariladigan qisqa muddatli loyihalar til ko'nikmalarini faollashtiradi. Mustaqil ishlarda esa katta hajmdagi loyihalar orqali o'quvchilar tilni chuqurroq o'zlashtiradi.

XULOSA: Til o'rgatishda to'rtta asosiy ko'nikmani integratsiyalashgan tarzda rivojlantirish, bugungi kun talablariga javob beradigan muhim metodik yondashuv hisoblanadi. Loyiha asosida ta'lim esa bu integratsiyani ta'minlashning eng qulay, samarali va zamonaviy

shaklidir. Bu metod o'quvchilarni faollikka, mustaqillikka, ijodkorlikka va eng asosiysi,

samarali muloqotga o'rgatadi. Shunday ekan, til o'rgatish jarayonida loyiha asosidagi ta'limni keng joriy etish nafaqat

o'quvchilarning bilim darajasini oshiradi, balki ularni mustaqil fikrlaydigan, o'z fikrini aniq ifodalay oladigan, muloqotga kirishuvchan shaxs sifatida shakllantiradi. Bu esa til o'rganishning asosiy maqsadiga — tilni amaliy qo'llay olishga — to'liq mos keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Ismailov, M. (2020). Nutq integratsiyasi va uning o'rni. Toshkent: Yangi Avlod Nashriyoti.

2. Jones, L. (2018). Project-Based Learning and Language Skills. *Journal of Educational Research*, 45(2), 112-120.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
4. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
5. Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Longman.
6. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. The Autodesk Foundation.
7. Savignon, S. J. (2002). *Communicative Language Teaching: Linguistic Theory and Classroom Practice*. Yale University Press.
8. Bell, S. (2010). Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future. *The Clearing House*, 83(2), 39–43.
9. Beckett, G. H., & Slater, T. (2005). The Project Framework: A Tool for Language, Content, and Skills Integration. *ELT Journal*, 59(2), 108–116.
10. Larmer, J., Mergendoller, J. R., & Boss, S. (2015). *Setting the Standard for*